

בבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב-יפו

חב"ר 11-06-35534

לפני כבוד הש' טרכטינגוט

המבקשים:

1. אייל קוצ'ינסקי
  2. גיא חיון
- ע"י ב"כ עו"ד מיטל יצחק ממשד אברהם בר, עורכי דין
מרח' עין הקורא 10 ראשון לציון, 75289
טל': 03-9599999; פקס: 03-9599998

- נ ג ד -

המשיבים:

1. **שירותי בריאות כללית**
ע"י ב"כ עוה"ד עוזי מור ו/או שי תמר
מרח' איתמר בן אבי 4 תל אביב 64736
טל': 03-6070600; פקס: 03-6070666
2. **מכבי שירותי בריאות**
ע"י ב"כ עוה"ד אסף רנצלר ו/או פרח רוסלר ממשד ש. הורוביץ ושות', עורכי דין
מרח' אחד העם 31 תל אביב, 65202
טל': 03-5670700; פקס: 03-5660974

נדון במאוחד עם חב"ר 11-06-41474:

המבקשות:

1. סלילה נג'ואן
  2. ויקי ישראלי
- ע"י ב"כ עוה"ד ישראל וולנרמן ו/או יחל בקר
מרח' ויצמן 14 תל אביב 64239
טל': 03-7181111; פקס: 03-7181112

- נ ג ד -

המשיבה:

שירותי בריאות כללית
ע"י ב"כ עוה"ד עוזי מור ו/או שי תמר
מרח' איתמר בן אבי 4 תל אביב, 64736
טל': 03-6070600; פקס: 03-6070666

ובענין:

מדינת ישראל - היועץ המשפטי לממשלה
ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)
מדרך מנחם בגין 154, תל-אביב, ת.ד. 33051, 6133001
טל': 073-3736124; פקס: 02-6462826

עמדה מטעם היועץ המשפטי לממשלה בסוגיית גמול ושכר טרחת עורך דין

בהתאם להחלטת בית הדין הנכבד, מתכבד היועץ המשפטי לממשלה להגיש עמדתו באשר לסוגיית פסיקת גמול לתובע המייצג וקביעת שכר הטרחה לבא כוחו.

א. פתח דבר

1. במסגרת הסדר הפשרה המוצע מיום 24.11.2015 (להלן: "**הסדר הפשרה המוצע**"), אשר אושר בהחלטת בית הדין הנכבד מיום 26.12.2017 (למעט לעניין גמול לתובע המייצג ושכר טרחה לבא כוחו), ביקשו הצדדים להמליץ לבית הדין הנכבד לקבוע "כי הגמול המיוחד ושכר הטרחה שישולמו לתובעים ולבאי כוחם יהיו תלויים בגובה סכום גביית היתר הנטענת על פי אישור בכתב של רואה החשבון שימנה ביה"ד, ויהיו בשיעור כולל של 10% (8% בצירוף מע"מ שכ"ט עו"ד לב"כ התובע, ו-2% גמול לתובע) מההטבה הכוללת לחברי הקבוצה ("H") (מס' חודשי הקיצור) כשהיא מוכפלת ב-250 ש"ח." (ראה סעיף 9 להסדר הפשרה המוצע).

2. בהחלטתו מיום 26.12.2017, אישר בית הדין את הסדר הפשרה, למעט לעניין ההמלצה בדבר הגמול לתובע המייצג ושכר הטרחה לבא כוחו, תוך שקבע כי "בעניינינו שכר הטרחה אינו תלוי בתוצאות לקבוצה בפועל והוא מנותק מההישגים אשר יושגו בפועל עבור חברי הקבוצה". עוד נקבע, כי "...מאחר וההטבה על פי הסדר הפשרה אינה פיצוי כספי, נראה כי גזירת האחוז מגביית היתר או מההטבה הרעיונית לחברי הקבוצה מנוגד לכללי הצדק" וכי "שווי ההטבה לצורך גזירת שכר הטרחה הוא תיאורטי, שכן קיצור משך ההמתנה למשאבה אינו למעשה פיצוי כספי וגזירת שכר הטרחה מתוך "התרגום" לצורך חישוב הקיצור מביא לטעמנו לגמול שכר טרחה מוגזמים". לאור זאת, הורה בית הדין כי בטרם יפסוק בסוגיית הגמול לתובע המייצג ושכר הטרחה לבא כוחו, יתאפשר לצדדים להשלים טיעוניהם לעניין זה (ר' סעיפים 22-25 להחלטת בית הדין).

3. כפי שיפורט להלן, לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, החלטת בית הדין הנכבד מיום 26.12.2017 נכונה וצודקת, ואין בטעמים אשר פורטו בתגובת המבקשים כדי לשנות ממנה. מסקנה זו מתבקשת לאור יישום ההלכה הפסוקה למול נסיבות העניין ובכלל זאת, העובדה כי שכר הטרחה אינו נגזר מהסכום שנגבה בפועל על ידי הקבוצה; העובדה כי הנתונים שהוצגו אינם מאפשרים לבחון את היחס שבין הסעד שהתבקש במסגרת התובענה הייצוגית, לבין הפיצוי שעליו הוסכם במסגרת הסדר הפשרה; וכן נוכח אי הבהירות באשר ליחס שבין שכר הטרחה המתבקש, לבין הפיצוי המוענק בתובענה הייצוגית בכללותה.

ב. המסגרת הנורמטיבית

4. סעיף 22 לחוק תובענות ייצוגיות תשס"ו-2006 (להלן: "**חוק תובענות ייצוגיות**" או "**החוק**") קובע מה הם השיקולים שיש להביא בחשבון בפסיקת גמול לתובע המייצג, כדלקמן:

- (א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, לרבות בדרך של אישור הסדר פשרה, יורה על תשלום גמול לתובע המייצג, בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב), אלא אם כן מצא, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שהדבר אינו מוצדק בנסיבות העניין.
- (ב) בקביעת שיעור הגמול יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:
- (1) הטרחה שטרם התובע המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, בפרט אם הסעד המבוקש בתובענה הוא סעד הצהרתי;
- (2) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;
- (3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית.
- (ג) בית המשפט רשאי, במקרים מיוחדים ומטעמים מיוחדים שיירשמו –
- (1) לפסוק גמול למבקש או לתובע המייצג אף אם לא אושרה התובענה הייצוגית או שלא ניתנה הכרעה בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה, לפי הענין, בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב);
- (2) לפסוק גמול לארגון שהשתתף בדיונים בתובענה הייצוגית לפי הוראות סעיף 15, אם מצא שהדבר מוצדק לאור הטרחה שטרם והתרומה שתרום בהשתתפותו בדיונים כאמור.

5. ס' 23(ב) לחוק שעניינו "שכר טרחה של בא כוח מייצג", קובע כדלקמן:

- "(ב) בקביעת שיעור שכר הטרחה של בא כוח מייצג לפי סעיף קטן (א), יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:
- (1) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;
- (2) מורכבות ההליך, הטרחה שטרם בא הכוח המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, וכן ההוצאות שהוציא לשם כך;
- (3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית;
- (4) האופן שבו ניהל בא הכוח המייצג את ההליך;
- (5) הפער שבין הסעדים הנתבעים בבקשה לאישור לבין הסעדים שפסק בית המשפט בתובענה הייצוגית."

6. על פי ההלכה הפסוקה, אין מדובר ברשימת שיקולים ממצה¹. בפסיקת בתי המשפט הוכרו שלושה סוגים עיקריים של שיקולים, אשר יש להביא בחשבון במסגרת ההחלטה על פסיקת שכר טרחה וגמול בתובענות ייצוגיות: שיקולים הנוגעים למערכת התמריצים הנוגעת להגשת תובענות ייצוגיות ואיזון בין הרצון לעודד תובענות ראויות לבין הגשת תובענות סרק; שיקולים הנוגעים להתנהלותו של בא-כוח התובע המייצג; ושיקולים המתייחסים ליחס שבין שכר הטרחה לתובענה הייצוגית בכללותה (ר' ע"א 2046/10 **עזבון המנוח שמש נ' דן רייכרט** (פורסם בנבו, 23.5.2012) להלן: "**עניין רייכרט**", פסקה 2). ברוח שיקולים אלה פוסק גם בית הדין לעבודה וראה בין היתר ע"ע (ארצי) 17587-10-15 **מאיר פרץ נ' רשף ביטחון (1993) בע"מ** (פורסם בנבו, 28.3.2018).
7. באשר לתפקידו של בית המשפט כגורם הקובע את שכר הטרחה בהליך של תובענה ייצוגית, נקבע כי מדובר בתפקיד ייחודי מבחינת שקילת מכלול השיקולים, ובמיוחד מאחר שלבעלי הדין עצמם אין אינטרס ממשי להתנגד לדרישת שכר הטרחה שמעלה עורך הדין (ר' **עניין רייכרט**, בפסקה 3).
8. באשר לשיטת קביעת שכר הטרחה, נקבע **בעניין רייכרט** כי "...בתביעות ייצוגיות שעניינן בסעד כספי יש לאמץ את שיטת האחוזים כשיטה המקובלת לקביעת שכר הטרחה של עורך הדין המייצג. שיעור האחוזים שייפסק יושפע הן מנסיבותיו הספציפיות של ההליך, הן מהאופן בו הסתיים ההליך והן מגובה הסכום שנפסק. כמו כן, יחושב שיעור שכר הטרחה מתוך הסכום שנגבה על ידי הקבוצה בפועל. כמו כן, מן הראוי לפסוק את שכר הטרחה בשיעור מדורג, במובן זה שכלל שסכום הזכייה גדל, אחוז שכר הטרחה קטן". (ראה פסקה 11, ההדגשה אינה במקור, ל.ב.ס). גם בפסיקה מאוחרת אושרה ההלכה כאמור כאשר נקבע כי "נקודת המוצא היא אם כן, כי השיטה המקובלת בישראל לחישוב שכר טרחה וגמול בתובענות ייצוגיות היא שיטת האחוזים, החלה כאשר נפסק סעד כספי לטובת חברי הקבוצה המיוצגת" (ר' ע"מ 2978/13 **מי הגליל - תאגיד הביוב האזורי בע"מ נ' יוסף אחמד יונס** (פורסם בנבו, 23.7.2015) להלן: "**עניין מי הגליל**", בפסקה נא).
9. מהלכה זו עולה אם כן, תפיסה מהותית הקושרת בין גורלו של בא כוח התובע הייצוגי, לגורל הקבוצה שאותה הוא מייצג. פסיקת שכר הטרחה כאחוזים מסכום הפשרה שישולם בפועל לחברי הקבוצה, מתמרצת אפוא את בא כוח התובע המייצג, לפקח על ביצוע ויישום הוראות ההסדר הלכה למעשה ולפעול להשאת הסכום שנגבה בפועל, בעבור חברי הקבוצה. בנוסף, מתמרצת תפיסה זו את התובע הייצוגי ובא כוחו, להגיע מלכתחילה להסדרי פשרה ראויים וישימים ככל הניתן, אשר יאפשרו בסופם את השאת הפיצוי לטובת חברי הקבוצה.
10. באופן זה, פסיקת שכר טרחה שאיננו נגזר מהפיצוי אותו יקבלו חברי הקבוצה בפועל, חוטאת למטרה זו ועלולה להביא לאי מימושו של הסכמי פשרה. זאת, שכן במצב דברים זה, מנותק הקשר שבין יישום הסדר הפשרה בפועל, לבין שכר הטרחה המשולם לבא כוח התובע המייצג – קשר המהווה למעשה את המנוע המניע את יישומו של הסדר הפשרה הלכה למעשה. פסיקת גמול ושכר טרחה בשיטת האחוזים מתוך הפיצוי בפועל לחברי הקבוצה, תגדיל אפוא את סיכוייהם של חברי הקבוצה לזכות בפיצוי אשר הובטח להם על פי הסדר הפשרה, ומשכך מן הראוי הוא כי מודל זה יהווה את דרך המלך בפסיקת שכר הטרחה בתובענות ייצוגיות.

¹ ר' ע"מ 6687/11 **מדינת ישראל נ' אבוטבול** (פורסם בנבו, 25.12.2012).

11. בהקשר זה ראוי להזכיר, כי במסגרת תיקון מספר 10 לחוק תובענות ייצוגיות עוגנה הפסיקה האמורה. כך, סעיף 19(ו) לחוק קובע, כי בית המשפט רשאי לקבוע כי תשלום שכר הטרחה יהיה מותנה, כולו או חלקו, במימוש הסדר הפשרה ובהשלמת ביצועו; כמו כן קובע סעיף 19(ד) לחוק, כי בית המשפט רשאי לתת הוראות בדבר הפיקוח על ביצוע הסדר הפשרה, לרבות הוראות בדבר הגשת דין וחשבון סופי המתאר את ביצוע הסדר הפשרה על ידי הצדדים; ועוד נקבע, כי ככל שהוגש דין וחשבון כאמור, יורה בית המשפט על משלוח העתק הדין וחשבון לגורמים אליהם נשלחה הודעה לפי ס' 18(ג) לחוק וביניהם, היועץ המשפטי לממשלה.

ג. מן הכלל אל הפרט

12. כאמור, בהחלטתו מיום 26.12.2017 קבע בית הדין ובצדק, כי "בעניינינו שכר הטרחה אינו תלוי בתוצאות לקבוצה בפועל והוא מנותק מההישגים אשר יושגו בפועל עבור חברי הקבוצה." (ר' סעיף 22). עוד נקבע בהקשר זה, כי "...מאחר וההטבה על פי הסדר הפשרה אינה פיצוי כספי, נראה כי גזירת האחוז מגביית היתר או מההטבה הרעיונית לחברי הקבוצה מנוגד לכללי הצדק" וכי "שווי ההטבה לצורך גזירת שכר הטרחה הוא תיאורטי, שכן קיצור משך ההמתנה למשאבה אינו למעשה פיצוי כספי וגזירת שכר הטרחה מתוך "התרגום" לצורך חישוב הקיצור מביא לטעמנו לגמול שכר טרחה מוגזמים" (ר' סעיף 23). לאור זאת, הורה בית הדין כי בטרם יפסק שכר הטרחה, יתאפשר לצדדים להשלים טיעוניהם לעניין זה.

13. בתגובתם מיום 25.4.2018 טוענים המבקשים בתמצית, כי אין כל מניעה מהחלת "שיטת האחוזים" בנסיבות עניינינו, זאת בהתאם להלכת רייכרט, שכן מדובר בתובענה אשר הסעד שהתבקש במסגרתה הנו כספי, ואף שהסעד המוענק במסגרת הסדר הפשרה אינו כזה (אך ניתן לבצע הערכה מבוססת של שוויו); כי הנוסחה אשר נקבעה על ידי הצדדים לשם קביעת שווי ההטבה לחברי הקבוצה, נשענת על נתונים רלוונטיים אשר יקבעו על ידי רואה-חשבון שימונה על ידי בית הדין ומהווה אומדן ריאלי גם אם לא מדויק; כי נוכח הסכמתה של הקופה לתשלום הגמול ושכר הטרחה, אין מקום לחשש מפני פגיעה בקופה הציבורית ומנגד, אינטרס המבקש ובא כוחו לקבלת תגמול ראוי בעבור פועלם הרב, ראוי להגנה; כי שכר הטרחה והגמול אינם באים על חשבון הפיצוי לקבוצה אשר לה תושב ממילא מלוא גביית היתר, ולכך יש להוסיף את ההטבה הצומחת לקבוצה כתוצאה מהותרת המכשיר הישן ברשות חברי הקבוצה בעת ההחלפה. הטבה אשר לא נכללה בנוסחה המוצעת לקביעת שווי ההטבה לקבוצה, וממילא לא נכללת בגמול לתובע ושכר טרחת בא כוחו ויש לראות בה משום "מקדם זהירות" המפחית את אומדן שווי ההטבה; ועוד טוענים המבקשים, כי היקף השקעת המבקש ובאי כוחו בהליך, מאיינים כל חשש לפסיקת שכר טרחה מוגזם; ולכך יש להוסיף את התועלת הרבה שהביאה התביעה לחברי הקבוצה ואת מידת החשיבות הציבורית הגלומה בה.

14. **כפי שיפורט להלן, לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, החלטת בית הדין מיום 26.12.2017 נכונה וצודקת, ואין בטעמים אשר פורטו בתגובת המבקשים כדי לשנות מטעמיה.**

ג.1. שכר הטרחה אינו נגזר מהסכום שנגבה בפועל על ידי הקבוצה

15. מוקד החלטת בית הדין הנכבד, כמו גם מוקד התייחסותו של היועץ המשפטי לממשלה לסוגיית הגמול ושכר הטרחה, כפי שהובהרה עוד בעמדתו מיום 1.8.2016 (ראה סעיפים 23-28), היא כי דרך המלך

בפסיקת שכר טרחה, היא שעל שכר הטרחה לבא כוח התובע הייצוגי להיגזר מגובה הפיצוי הניתן לקבוצה **בפועל**. וכך נפסק בעניין רייכרט:

"אימוצה של שיטת האחוזים דורש אף הוא מספר הבהרות. ראשית, יודגש כי שכר טרחתו של עורך הדין ייגזר מהסכום שנגבה בפועל על ידי הקבוצה ולא מהסכום שנפסק. זאת, שכן לעיתים ייתכן פער, ואפילו משמעותי, בין הסכום אותו קובע בית המשפט בפסק דין, או הסכום אליו מגיעים הצדדים בפשרה, לבין הסכום אשר בסופו של דבר מגיע אל חברי הקבוצה. גזירת שכר הטרחה של עורך הדין מהסכום שנגבה בפועל על ידי הקבוצה תיצור לו תמריץ להוסיף ולפעול להוצאתו של פסק הדין או הסכם הפשרה אל הפועל עד סופו, תוך הבטחת האינטרסים של חברי הקבוצה..."
(ההדגשה הוספה- ל.ב.ס.).

16. ואולם, על פי המבוקש בהסדר הפשרה המוצע בענייננו, שכר הטרחה איננו תלוי בתוצאות לקבוצה בפועל, ובכך למעשה נותק הקשר בין שכר הטרחה לבין ההישגים אשר יושגו בפועל עבור חברי הקבוצה (וכך גם קבע בית הדין הנכבד בהחלטתו).

17. כאמור, על פי ההסדר המוצע, ייגזר שכר הטרחה מנתון אשר כונה על פי ההסדר – "ההטבה הכוללת לחברי הקבוצה" – במכפלת 250 ש"ח. "ההטבה הכוללת לחברי הקבוצה" – מוגדרת ככמות הכוללת של חודשי הקיצור, שתחושב על ידי הכפלת מספר חודשי הקיצור הממוצע, במספר הזכאים להטבה (ראה סעיף 5 להסדר המוצע). בהמשך, מפרטים המבקשים בסעיף 6 להסדר המוצע, את הדרך שבה יחושב מספר חודשי הקיצור לכל אחד מהזכאים להטבה בפועל, לפי היחס שבין מספר החודשים שבמהלכם שילם בפועל את גביית היתר הנטענת, לבין סך החודשים המצרפי במהלכם שילמו כל חברי הקבוצה את גביית היתר הנטענת.

18. ודוק. "ההטבה הכוללת לחברי הקבוצה" הנה הטבה רעיונית, אשר נועדה לצורך עריכת הנוסחה החישובית העומדת בבסיס הסדר הפשרה, ואיננה מבטאת את מספר חודשי הקיצור אשר ישולמו בפועל לחברי הקבוצה. כך, לא בלתי נמנע כי עם יישומו של הסדר הפשרה, יהיה מספר חודשי הקיצור המצרפי שישולם לחברי הקבוצה בפועל, נמוך בהרבה מנתון רעיוני זה אשר הוגדר בהסדר הפשרה. מצב דברים זה, המנתק את הקשר שבין יישום הסדר הפשרה בפועל, לבין שכר הטרחה המשולם לבא כוח התובע המייצג, "מכבה" את המנוע המניע את יישומו של הסדר הפשרה הלכה למעשה. בכך, ייקטנו סיכוייהם של חברי הקבוצה לזכות בפיצוי אשר הובטח להם על פי הסדר הפשרה וזאת ללא כל טעם המצדיק חריגה מדרך המלך בפסיקת שכר הטרחה בתובענות ייצוגיות.

19. מעבר לגזירת שכר הטרחה מנתון אשר איננו משקף את ההטבה לקבוצה בפועל, יש להתחשב גם בעובדה כי מדובר בענייננו בפיצוי בדמות הטבה צרכנית ולא בפיצוי כספי של ממש. כך, בהתאם לפסיקה, על סכום שכר הטרחה בפיצוי שאינו כספי להיות נמוך משכר הטרחה בתיק בו ניתן פיצוי כספי לחברי הקבוצה (ר' למשל ת"צ (ת"א) 944-08-11 דבורה חזות נ' מפעלי ברונס בע"מ (פורסם בנבו, 23.6.2014).

2.ג. היחס בין הסעד שהתבקש, לבין הפיצוי שעליו הוסכם במסגרת ההסדר

20. כאמור לעיל, סוג ראשון של שיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לאשר בקשה לפסיקת גמול לתובע הייצוגי ושכר טרחה לבא-כוח, נוגע למערכת התמריצים בהגשת התובענה ייצוגית. כך, על בית המשפט לאזן בין הרצון לעודד הגשת תביעות ראויות, לבין הרצון למנוע הגשת תביעות סרק, ובהקשר זה יש ליתן משקל לאינטרסים שהוגשמו על ידי התובענה, הן מבחינת הקבוצה המיוצגת והן מבחינת הציבור בכללותו. במסגרת זאת, אחד ההיבטים שעל בית המשפט לבחון הוא הפער בין הסעד שהתבקש מלכתחילה במסגרת התובענה, לזה אשר ניתן בסופו של יום במסגרת הסדר הפשרה, כאשר להיבט זה חשיבות מיוחדת (ר' עניין רייכרט פסקה 2; וכן ע"א 10085/08 **תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' עזבון המנוח תאופיק ראבי ז"ל**, (פורסם בנבו, 4.12.2011), בפסקה 63; סעיף 23(ב)(5) לחוק תובענות ייצוגיות).

21. ואולם, בענייננו, כלל לא ניתן לבחון בשלב זה את הפער שבין הסעד שהתבקש מלכתחילה במסגרת התובענה, לזה אשר ניתן במסגרת הסדר הפשרה. כך, במסגרת הבקשה לאישור התובענה כייצוגית הוצג אומדן שכום התביעה הייצוגית על סך 285,600,000 ש"ח. אל מול זאת, על פי הסדר הפשרה כלל לא ניתן לדעת מהו שווי הפיצוי הניתן לקבוצה בערך כספי, שכן הנתונים לא מוצגים כלל, אלא באופן תיאורטי. ודוק, מדובר בנתון מהותי, אשר מהווה אחד מן השיקולים אשר על בית הדין לשקול בבואו לפסוק את שכר הטרחה המבוקש. בהקשר זה יאמר, כי כבר בעמדת היועץ המשפטי לממשלה מיום 1.8.2016 הובהר כי המבקשים או הכללית "...אינם מציגים נתוני אמת מהם ניתן ללמוד מהו היחס בין ההטבה הגלומה לשיטתם בהסדר המוצע, לבין היקף תשלומי היתר ששולמו על ידי המבוטחים, והיקפם" (ר' בסעיף 16), ואולם מאז לא המציאו הצדדים כל נתון אשר יש בו כדי לשפוך אור על התמונה לאשורה באשר לאמור.

22. באשר לחשיבות נתון זה כאחד מן השיקולים העומדים בבסיס ההחלטה בדבר גמול ושכר הטרחה, ראה למשל בע"א 7615/11 **מיכל גלבוע נ' החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ**, (פורסם בנבו, 16.12.2012) (להלן: "**עניין גלבוע**"), שם קבע בית המשפט המחוזי כי יש להפחית את שכר הטרחה עליו המליצו בעלי הדין, זאת, נוכח הפער העצום בין הסעד שנבקש בבקשת האישור (פיצוי כספי לכל חברי הקבוצה בסך 105 מיליון ש"ח), לבין שוויו של הסעד עליו הוסכם בהסדר הפשרה (1.8 מיליון ש"ח).

23. ודוק: אין מדובר בענייננו במקרה שבו התועלת הצומחת לקבוצה מהסדר הפשרה אינה כזו שניתנת לכימות או לאומדן כספי, דוגמת הליכים ייצוגיים המשמשים כלי לשינוי חברתי למשל (ראה והשווה ע"א 689/16 **עבדאלקאדר נ' עיר השעשועים בע"מ** (פורסם בנבו, 7.5.2018)).

24. בהינתן האמור, בשלב זה וכל עוד לא יוצגו נתונים כספיים בדבר הפיצוי שעתיד להינתן לקבוצה בפועל, לא ניתן לבחון את היחס בין זה לבין הסעד שהתבקש, וממילא לא ניתן לבחון את מידת התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לקבוצה ואת סבירותו של שכר הטרחה המתבקש בהתייחס לכך.

ג.3. היחס שבין שכר הטרחה המתבקש, לבין הפיצוי המוענק בתובענה הייצוגית בכללותה

25. כאמור, אחד מהשיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לאשר שכר טרחה לבא כוח התובע הייצוגי, הוא היחס שבין שכר הטרחה לבין הפיצוי המוענק במסגרת התביעה הייצוגית בכללותה. כך נפסק, כי על בית המשפט להימנע מפסיקת שכר טרחה שיפחית באופן בלתי סביר מהתועלת הצומחת לקבוצה (ר' **עניין רייכרט פסקה 2**).

26. ואולם כאמור לעיל, כלל לא ניתן לבחון בשלב זה את היחס שבין הסעד שהתבקש מלכתחילה במסגרת התובענה, לזה אשר ניתן במסגרת הסדר הפשרה, שכן על פי הסדר הפשרה לא ניתן לדעת מהו שווי הפיצוי שיינתן לקבוצה בערך כספי, שכן כאמור הנתונים לא מוצגים כלל, אלא באופן תיאורטי. ודוק, מדובר בנתון מהותי, המהווה אחד מהשיקולים אשר על בית הדין לשקול בבואו לפסוק את שכר הטרחה המבוקש.

27. לאחר שיומצאו הנתונים הדרושים, ניתן יהיה לבחון את היחס האמור, כאשר זאת יש לעשות, בין היתר, בהתייחס לסכומים אשר נפסקים דרך כלל בעניינים דומים, ובהקשר זה ראה סקירת פסקי הדין בבתי הדין לעבודה הנוגעים לגמול ושכר הטרחה בהסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות בת"א 12-07-26359 עדי שלמה ואח' נ' מ"י ואח' (פורסם בנבו, 6.12.2017), פסקה 16.

28. סוף דבר בהקשר זה, אין לקבל את טענת המבקשים כי שכר הטרחה והגמול אינם באים על חשבון הפיצוי לקבוצה אליה תושב ממילא מלוא גביית היתר. ראשית, משום שכאמור כלל לא הוצגו נתונים כספיים אודות שווי הפיצוי לקבוצה, ומכאן אין מקום לטענה כי הקבוצה ממילא תזכה להשבת מלוא גביית היתר (ר' בהקשר זה גם סעיפים 16-17 לעמדת היועץ המשפטי לממשלה מיום 1.8.2016). ושנית, האמירה הנוקבת ולפיה שכר הטרחה והגמול אינם באים על חשבון הפיצוי לקבוצה, איננה מתיישבת עם הנחת היסוד ולפיה שכר הטרחה משולם, למעשה, מתוך הסכום שנפסק לקבוצה. כך, לתובע, הזכאי ככלל לגמול עבור ניהול התביעה, אין בדרך כלל אינטרס להתנגד לשכר הטרחה המבוקש, שכן הוא אינו נושא בתשלומי בדרך כלל. ומנגד, בעיני הנתבע יש חשיבות לסכום הכולל אותו יהיה עליו לשלם בסופו של ההליך המשפטי, ומבחינתו אין חשיבות לחלוקה בין הסכום המשולם כסעד לקבוצה ובין הסכום אשר ישולם לעורך הדין כשכר טרחה (ראה והשווה עניין רייכרט פסקה 3; עניין גלבוץ פסקה 9).

ג.4. בהתייחס לטענה החלופית כי יש לפסוק את שכר הטרחה לחילופין לפי שיטת השעות

29. בסעיפים 15-16 לתגובתם, טוענים המבקשים כי תובענה זו הנה מהמורכבות ביותר המוכרות להם וכי ההשקעה והמשאבים אשר נדרשו לשם ניהול וקידומה עד כה, הינם חריגים באיכותם ובהיקפם. תוך כך, מעריכים באי-כוח המבקשים את השקעתם בהיקף של 1,500 שעות עבודה ומבקשים כי שכר הטרחה שייפסק ישקף, לכל הפחות, היקף השקעה זה ויעמוד על סך שלא יפחת משעות ההשקעה בפועל, במכפלת 700 ש"ח ובצירוף מע"מ כדין – קרי, מבקשים לפסוק את שכר טרחתם בסך 1,050,000 ש"ח בצירוף מע"מ.

30. כידוע, פסיקת שכר טרחה בהתאם לשיטת שעות העבודה לא התקבלה בהלכה הפסוקה כשיטה המובילה. בהקשר זה נפסקו בעניין רייכרט הדברים הבאים, היפים גם לענייננו:

"... שיטת השעות היא בעלת מספר חסרונות משמעותיים, אשר מטילים את הכף נגד אימוצה. ראשית, שיטת השעות אינה קושרת בין שכר הטרחה לבין התועלת שצמחה לקבוצה. שכר הטרחה בשיטה זו מחושב על פי המאמץ שהשקיע עורך הדין בניהול התובענה... חוסר הקשר בין התגמול לקבוצה לבין שכר הטרחה עלול להעצים בעיות של ניגוד עניינים ולעוות את תמריציו של עורך הדין. כך, עורך דין היודע כי שכרו בסופו של ההליך הייצוגי ייקבע על פי השעות שהשקיע בניהול התיק, יתמרץ להשקיע מספר רב של שעות, אף אם התועלת הצומחת לקבוצה מהשקעה זו הינה נמוכה. במילים אחרות, שיטת השכר לפי שעות עלולה לתמרץ את עורכי הדין לעבודת יתר. שנית, העובדה כי אין

קשר בין התגמול לקבוצה לבין שכרו של עורך הדין עלולה לגרום לכך ששכר הטרחה ינגוס סכום משמעותי מתוך הסכום שנפסק לטובת הקבוצה. יוער, בהקשר זה, כי עבודת יתר של עורך הדין עשויה לפגוע לא רק בקבוצה; היא עלולה להוביל להגשת בקשות מיותרות לבית המשפט ולבזבוז משאבים שיפוטניים יקרי ערך. נוסף על כך, שיטת השעות דורשת בדיקה ופיקוח של בית המשפט על עבודת עורך הדין". (ההדגשות אינן במקור ל.ב.ס).

31. זאת ועוד, פסיקת שכר טרחה בשיעור המבוקש על ידי המבקשים, מביאה לשיעורים מוגזמים, החורגים מן המקובל בתביעות דומות המתנהלות בבתי הדין לעבודה.

ד. סוף דבר

32. אשר על כן, מתבקש בית הדין הנכבד על ידי היועץ המשפטי לממשלה, שלא לאשר את המלצת הצדדים ביחס לשיעור הגמול לתובעים המייצגים ושכר הטרחה לבאי-כוחם כמוצע במסגרת הסדר הפשרה, וזאת מן הטעמים אשר פורטו לעיל וכן בהתאם לנימוקי בית הדין הנכבד בהקשר זה, כפי שפורטו בהחלטתו מיום 26.12.2017.

33. מובן, כי היועץ המשפטי לממשלה יוכל לשוב ולבחון את הגמול ושכר הטרחה, אם וככל שיוצגו נתונים כספיים בדבר הפיצוי שעתידי להינתן לקבוצה בפועל.

ליטל סדובסקי, עו"ד
סגנית בכירה במחלקה למשפט העבודה
בפרקליטות המדינה

היום: ז' בתשרי תשע"ט, 16.9.18